

DOEBUNDEL

ERFGOED

Voor jong en oud, binnen en buiten!

INTRO EN INHOUD

Hallo!

Wij zijn COMEET en brengen cultuur en erfgoed naar het Meetjesland. Maar wat is erfgoed eigenlijk? Erfgoed is 'iets van vroeger' dat we ook vandaag nog meedragen. Het kunnen voorwerpen zijn zoals archeologische vondsten, foto's, gebouwen of gebruiksvoorwerpen. Maar ook niet-tastbare dingen kunnen erfgoed zijn zoals verhalen, tradities, liedjes of dialect. Alles wat we de moeite waard vinden om mee te nemen uit het verleden, is dus erfgoed!

Hoe gebruik je deze bundel?

In deze bundel kan je **10 spelletjes** voor binnen en buiten vinden, makkelijk en iets moeilijker.

Ze hebben altijd iets met erfgoed te maken. We beginnen daarom elke keer met je kort iets te vertellen over dit erfgoed. Daarna is het aan jou om de opdracht uit te voeren. Ten slotte vind je bij elk spel ook een kader met wat extra uitleg voor je ouders.

Je kan de hele bundel afdrukken, of alleen de pagina's die je nodig hebt. Kan je thuis niet printen? In de meeste bibs kan je tegen een vergoeding printen. Vraag ernaar aan de balie.

Zo kan jij samen met je gezin plezier maken én een beetje meer ontdekken over het erfgoed in onze streek. Doe jij mee?

INHOUD

03 Kleurplaat:
De meester
achterna

05 Reuzen:
Wie is het?

06 Benen strekken
met de Erfgoedapp
en meetjes.land

12 Ontwerp je
eigen
kermisaffiche

14 Erfgoedbank:
fotostrip &
oud vs. nieuw

19 Losse tongen met
Meetjesklap &
StroatluÛebbers

21 Onroerend
Erfgoed:
Memory

26 Kooktijd!
Wat schaft de
(erfgoed)pot
vandaag?

28 Volksspelen

30 En nog veel
meer...

31 Colofon

KLEURPLAAT

DE MEESTER ACHTERNA

Dit schilderij hangt in de Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaartkerk in Watervliet (Sint-Laureins). Het enige erkende Vlaamse topstuk dat onze streek rijk is. Dat wilt zeggen dat het werk zeer kostbaar is en zeker niet verloren mag gaan.

We weten niet zo veel over de kunstenaar zelf, behalve dat hij leefde in de zestiende eeuw en ook veel schilderijen maakte in Frankfurt. Daarom staat hij gekend als 'de Meester van Frankfurt'

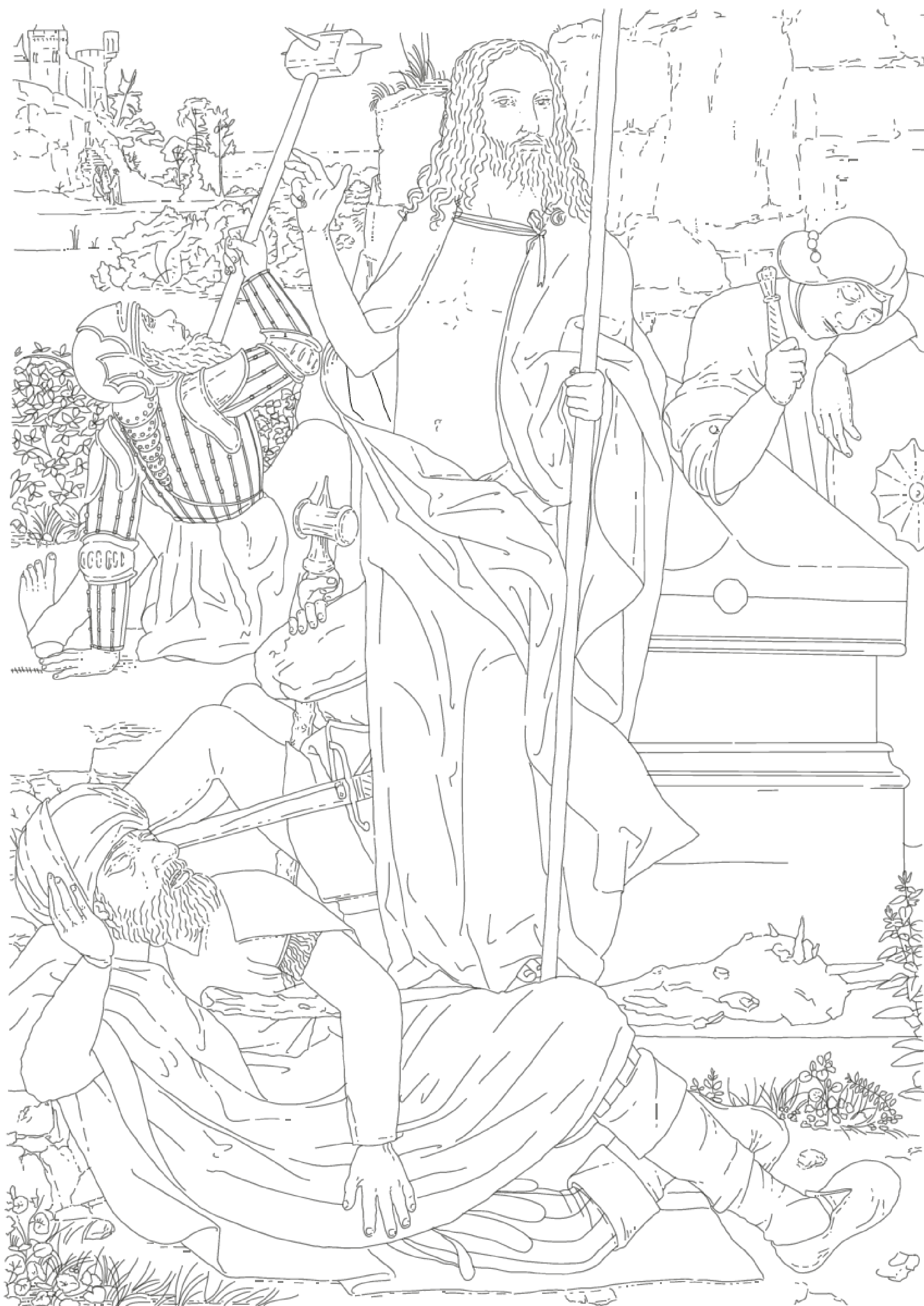
(c) Lukasweb

Misschien vind jij dit eng, maar eeuwen geleden was dit de manier om verhalen door te geven. Kan jij het linkerpaneel van het schilderij inkleuren?

Weetje voor de ouders

Meetjeslandse Meesters

Met het project Meetjeslandse Meesters zette COMEET de beeldende kunstenaars uit de regio in de kijker. Ontdek de meesters nog op de website <https://www.meetjeslandsemeesters.be/> en laat je verrassen door het artistieke talent in het Meetjesland!

(c) Gert De Backer

Een grotere uitdaging?

Wil je met een groep of de klas het volledige schilderij inkleuren?
COMEET heeft een reuzegrote kleurplaat ter beschikking die je kan
afdrukken op meerdere A3-bladen!
Mail naar erfgoedcel@comeet.be.

REUZEN: WIE IS HET?

Op heel wat feesten kon je vroeger (en vandaag nog steeds) reuzen zien. Zij lopen mee in de stoet, dansen, zorgen voor een feest sfeer... Een Reus wordt net als een mens ingeschreven in het geboorteregister van de gemeente en ze kunnen ook met elkaar trouwen. Dan krijgen ze een echt huwelijksfeest! In het Meetjesland zijn er meer dan 40 reuzen in alle maten en vormen. Je kan ze huren om naar je buurtfeest, evenement of stoet te komen, of je kan met hen het spel Wie is het? spelen.

Hoe speel je Wie is het?

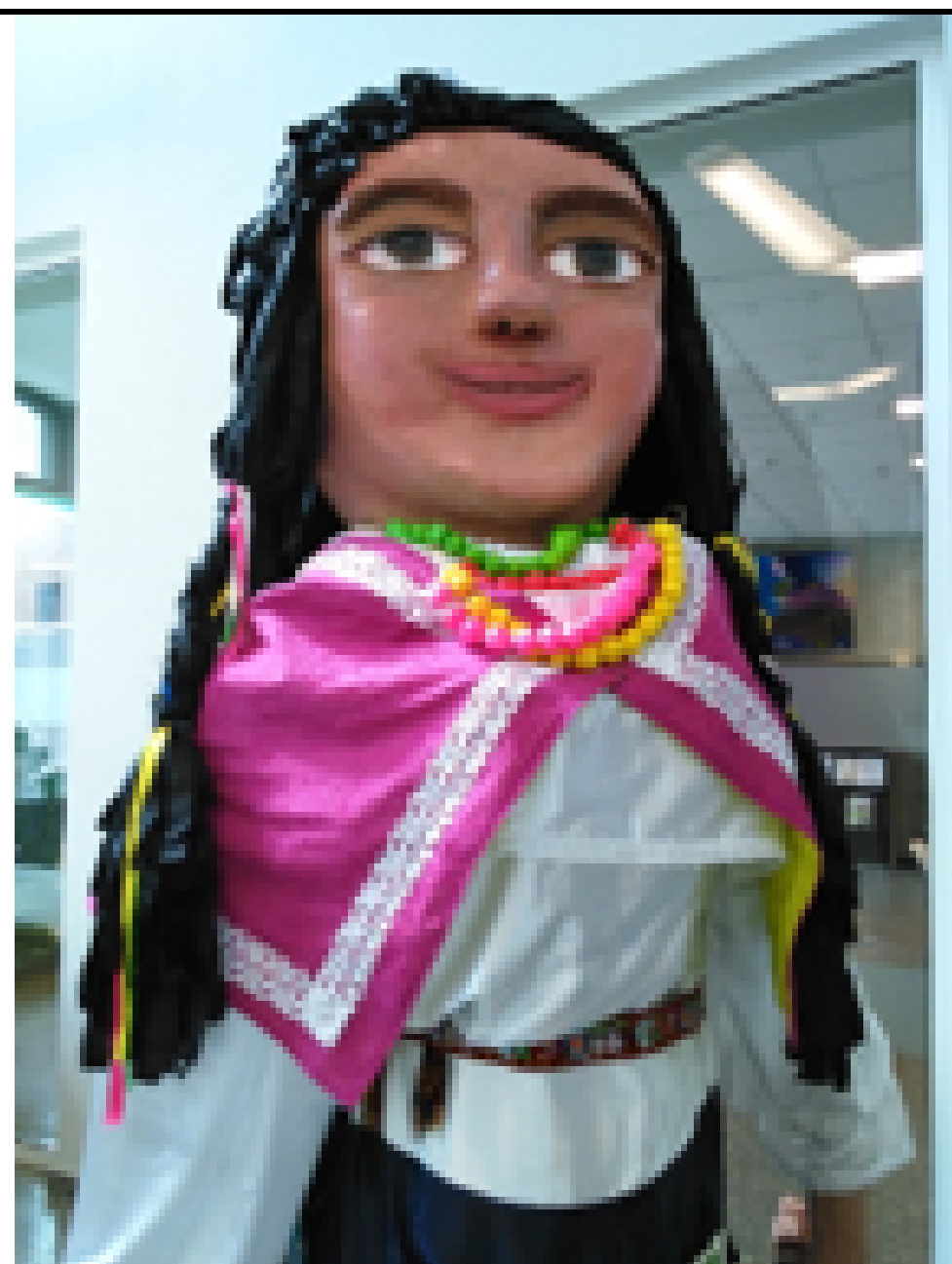
1. Knip de kaartjes (op de volgende pagina's) uit en leg ze op tafel met een map tussen. Je mag de kaartjes van je tegenstander niet te zien.
2. Kies één reus die 'jouw reus' wordt voor dit spel.
3. Stel om de beurt een ja/nee-vraag om zo te raden welke reus je spelpartner koos. Vraag bv. "Heeft jouw reus een snor?" aan je spelpartner. Zegt hij/zij 'ja'? Dan mag je alle kaartjes zonder snor wegdoen. Deze reuzen kunnen het al niet zijn. Zegt hij/zij 'nee'? Dan doe je alle reuzen met een snor weg.
4. Nu is het de beurt aan je spelpartner om een vraag te stellen over jouw reus.
5. Wie eerst de reus raadt, is gewonnen.

Weetje voor de ouders

Meetjesland Reuzenland

Met Meetjesland Reuzenland zette COMEET de Meetjeslandse reuzen in de kijker. Bestaande (maar ook verdwenen reuzen) werden geregistreerd en onder de aandacht gebracht via diverse acties (zomer 2017). Er werd gewerkt aan een inventaris van Meetjeslandse reuzen, een zomer vol reuzen-activiteiten, promotie voor de reuzenverenigingen en de creatie van 4 nieuwe reuzen, een filmpje over de Kattestoet, een themadag in de bib's en een mobiele tentoonstelling die in de zomer van 2017 door het Meetjesland reisde. Voor links, foto's en meer info over dit project kan je surfen naar <https://comeet.be/inzichten-en-praktijken/reuzen-en-hun-beheerders/>.

Knip de kaartjes uit langs de zwarte lijnen en zorg ervoor dat elke speler een set met reuzen heeft.

Reus Rosita Sami (Evergem)

Silvia Rotsaert (Oostwinkel, Lievegem)

Reus Arsene (de KBC reus, Sint-Margriete, Sint-Laureins)

Reus Pierlala (Ursel, Aalter)

Reus Sigurd (Boekhoute)

Reus Berten, de pompier (Eeklo)

Reuzin Godelieve (Aalter)

Reus Bernard (Eeklo - Huysmanshoeve)

Katse reus Mina (Zelzate)

Reuzin Eglina (Zelzate)

Reuzin Steefe Speeke als popje (Wachtebeke)

Reus Simon Utenhove (Waarschoot)

Reus Berken (Bardelaeremuseum Lembeke)

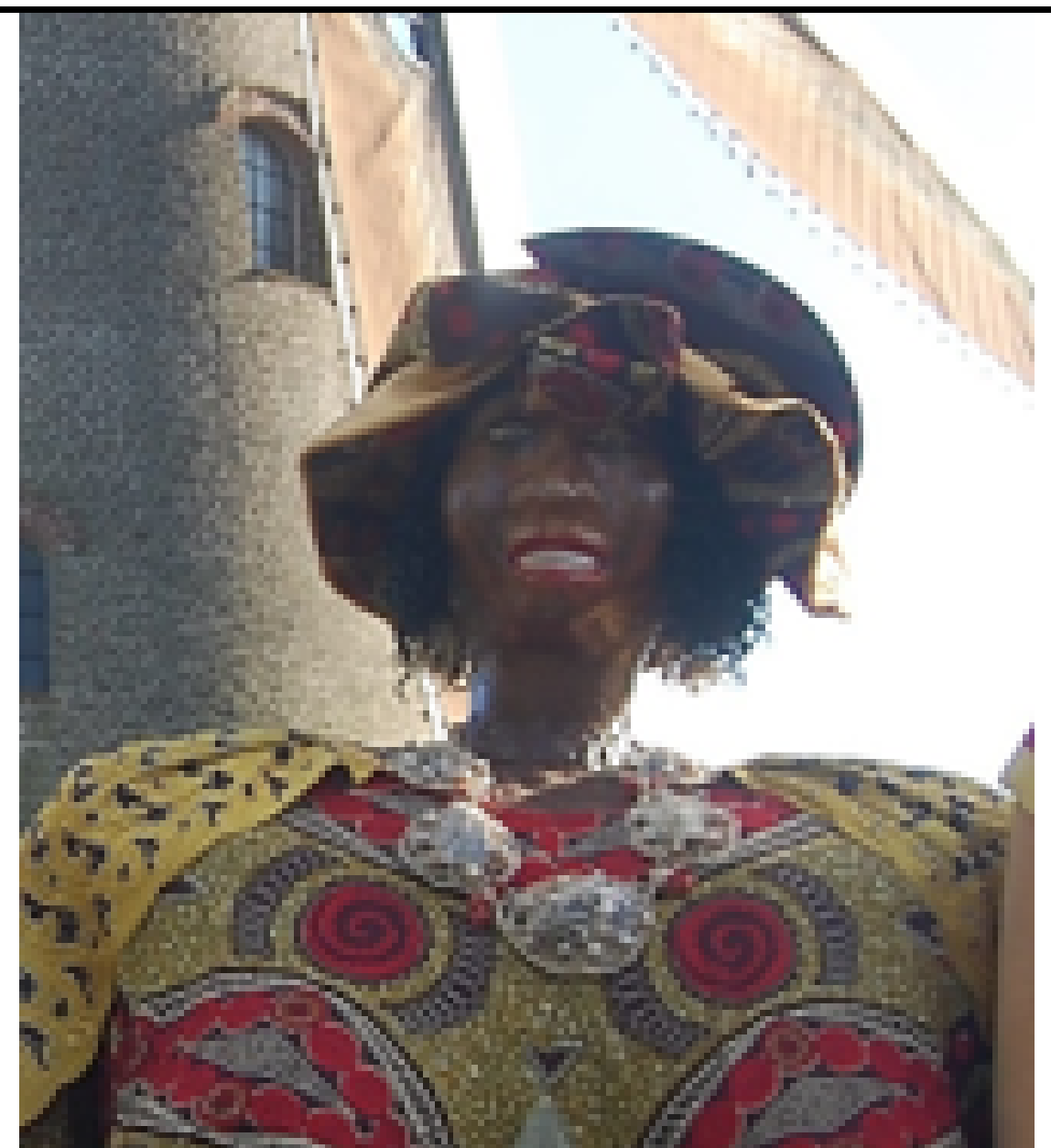
Nonkel Paster (Sint-Jan-in-Eremo en Bentille, Sint-Laureins)

Lauwereyn (Watervliet, Sint-Laureins)

Visserreus Patrick (Boekhoute, Assenede)

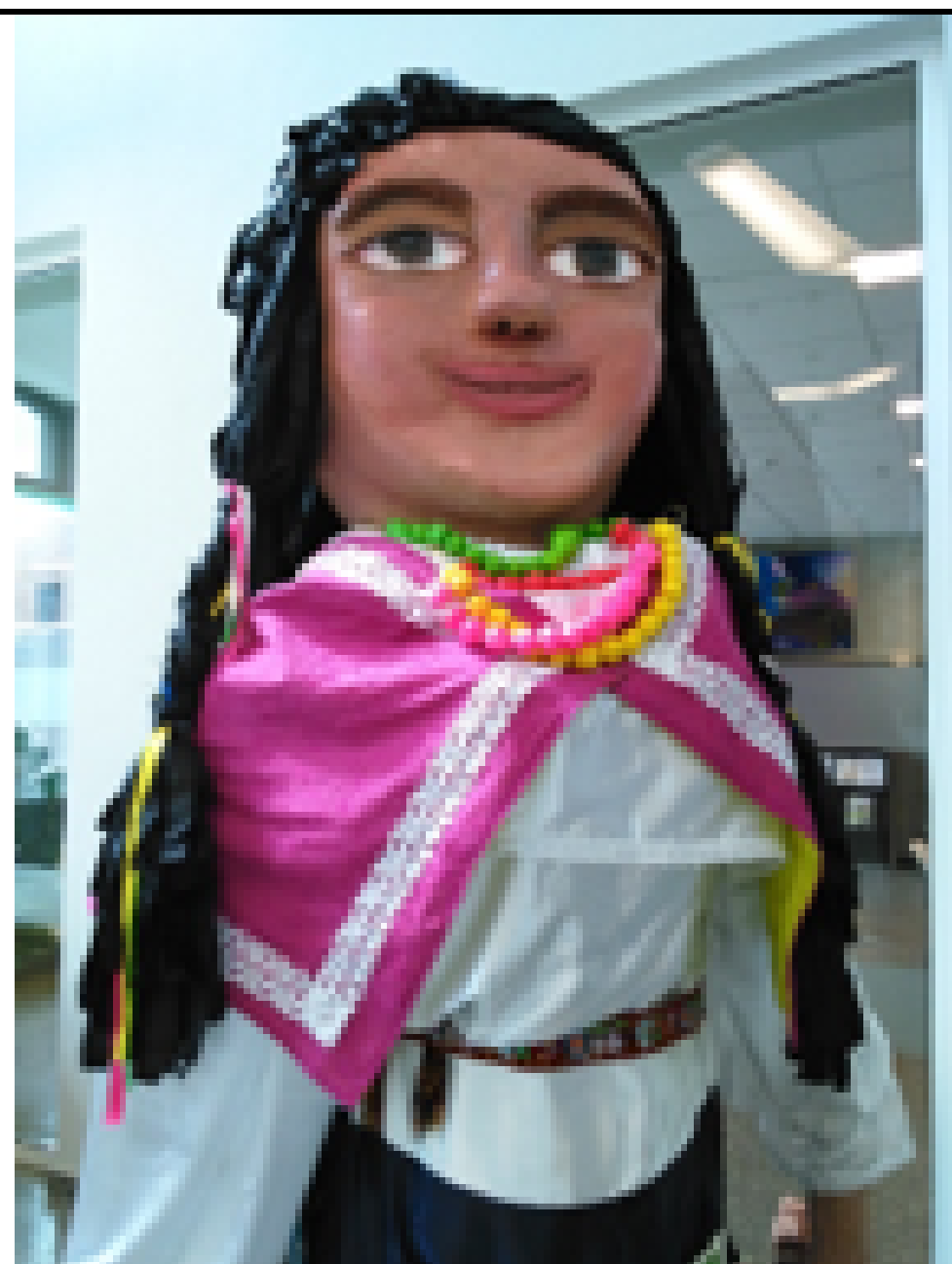
Reuzin Malou (Wippelgem, Evergem)

Reuzin Loïke (Bardelaeremuseum Lembeke)

Knip de kaartjes uit langs de zwarte lijnen en zorg ervoor dat elke speler een set met reuzen heeft.

Reus Rosita Sami (Evergem)

Silvia Rotsaert (Oostwinkel, Lievegem)

Reus Arsene (de KBC reus, Sint-Margriete, Sint-Laureins)

Reus Pierlala (Ursel, Aalter)

Reus Sigurd (Boekhoute)

Reus Berten, de pompier (Eeklo)

Reuzin Godelieve (Aalter)

Reus Bernard (Eeklo - Huysmanshoeve)

Katse reus Mina (Zelzate)

Reuzin Eglina (Zelzate)

Reuzin Steefe Speeke als popje (Wachtebeke)

Reus Simon Utenhove (Waarschoot)

Reus Berken (Bardelaeremuseum Lembeke)

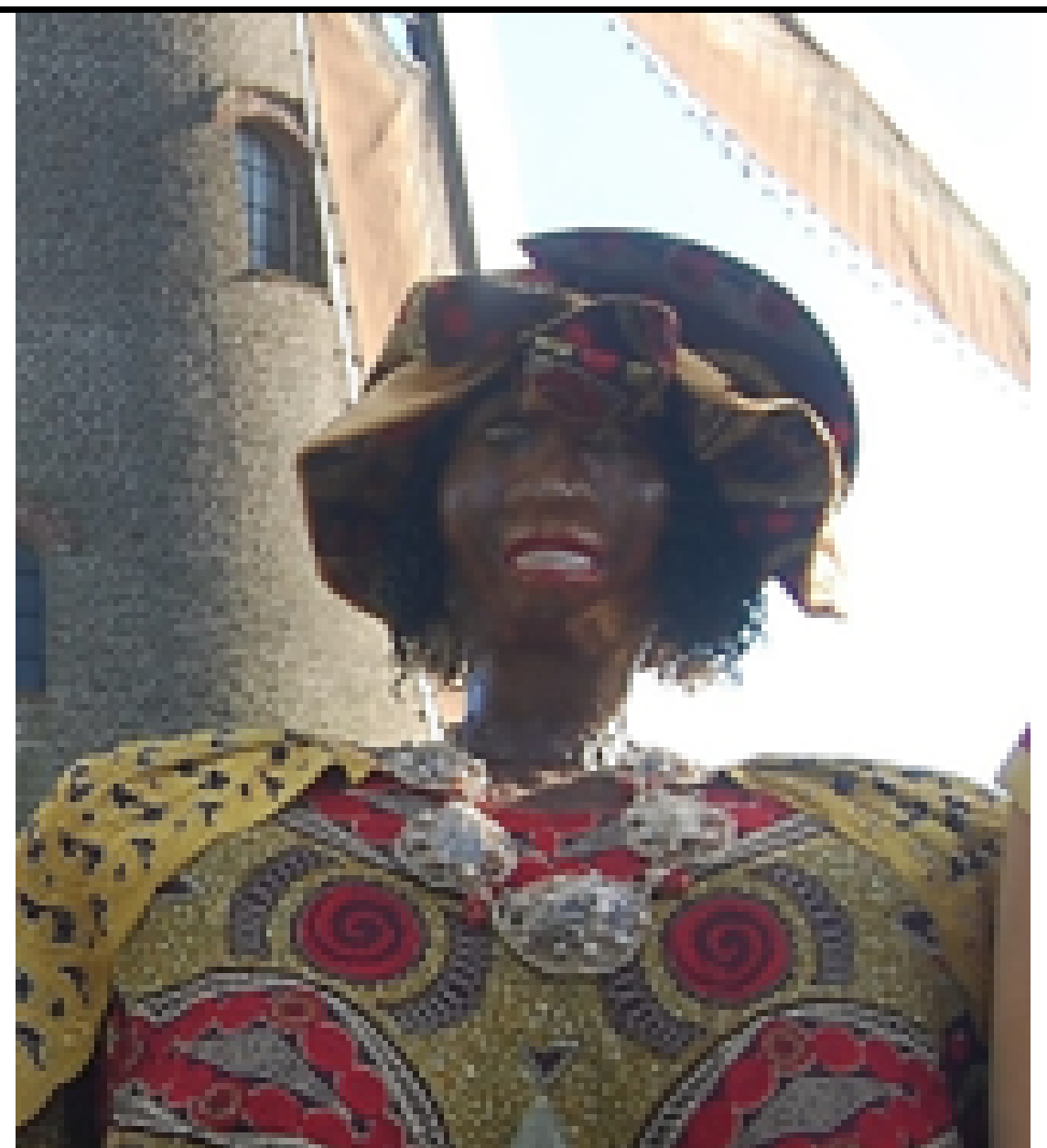
Nonkel Paster (Sint-Jan-in-Eremo en Bentille, Sint-Laureins)

Lauwereyn (Watervliet, Sint-Laureins)

Vissersreus Patrick (Boekhoute, Assenede)

Reuzin Malou (Wippelgem, Evergem)

Reuzin Loïke (Bardelaeremuseum Lembeke)

BENEN STREKKEN

MET DE ERFGOEDAPP EN MEETJES.LAND

Na al dat kleuren en Wie is het?-spelen heb je misschien al zin om even naar buiten te gaan? Goede keus, ook hier kunnen we je mee helpen!

Via de Erfgoedapp en de website meetjes.land kan je namelijk heel wat leuke wandel- en fietsroutes vinden (vaak met uitleg, opdrachten en meer), of een specifieke erfgoedplek bij jou in de buurt met een verhaal, kunstwerk of gebouw dat de moeite waard is om eens langs te lopen.

Ga jij mee ontdekking in de streek?

Download snel de erfgoedapp en ga op stap! Hier zijn alvast enkele ideeën:

Ontdek het Kasteel van Poeke (Aalter)

Griezel in het rond met de Black out-route (Assenede)

De kreken, fietsen en natuur beleven in en rond Assenede

Waarschootstof neemt je mee naar het textielverleden in Waarschoot (Lievegem)

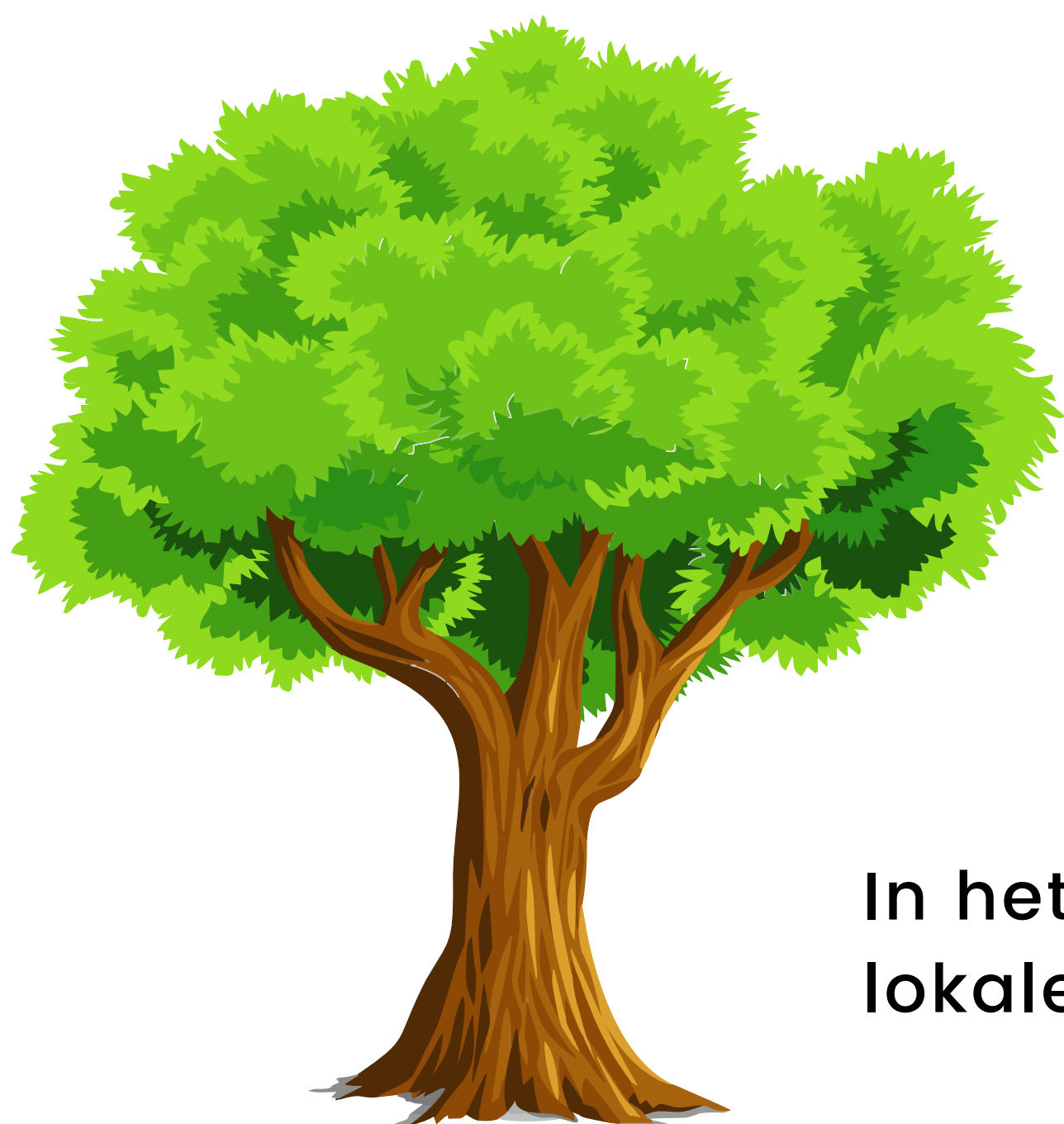
Kuier langs de Beelden- en monumentenroute (Zelzate)

Weetje voor de ouders

Erfgoedapp

Erfgoedapp is een initiatief van FARO en verzamelt heel wat interactieve rondleidingen, fiets- en wandelroutes in Vlaanderen en Brussel. Je kan de gratis app downloaden via Google Play Store en Apple App Store.

Surf naar meetjes.land en zoek de antwoorden op deze vragen:

In het centrum van Eeklo kan je een beeld vinden over een lokale legende. Weet jij welke? (Eeklo)

Zoek uit waarvoor een schandpaal diende en waar je er nog één kan vinden (Evergem)

Ontdek waar er in de middeleeuwen een bloeiende handel bestond van turf, zout en laken (Burggravenstroom Kaprijke)

Ken jij al de vier verschillende functies die het Godshuis had tijdens haar 170-jarig bestaan?

Je hebt ongetwijfeld al gehoord van de Safarkensmarkt en hebt er misschien zelfs als de legendarische Safar gevonden, maar ken je ook het verhaal achter dit 'kogelflesje'? (Wachtebeke)

Weetje voor de ouders

meetjes.land

Meetjes.land is een initiatief van COMEET. Deze website verzamelt alle erfgoedplaatsen in het Meetjesland op een interactieve kaart, gelinkt aan google maps. Zo kan je gemakkelijk vinden welke bekende (en minder bekende) monumenten, gebouwen, kunstwerken ... er in jouw buurt zijn.

ONTWERP JE EIGEN KERMISAFFICHE

Het Meetjesland kent een rijke kermistraditie. Kermis was vroeger ook vaak meer dan enkel eendjes vangen en oliebollen eten, het was een echt dorpsfeest! Elk dorp of wijk kende zijn eigen feesten, koersen, jaarmarkten, schietwedstrijden en noem maar op. Er werden weken vooraf kermisaffiches uitgehangen ter aankondiging van deze festiviteiten.

Heel wat van die oude kermisaffiches worden bewaard in de archieven van de gemeenten. Sommige zijn heel groot, andere supermooi versierd, en nog andere meer dan 100 jaar oud! Kijk op de volgende pagina om een voorbeeld te zien van zo'n historische kermisaffiches en laat je inspireren voor je eigen ontwerp!

Weetje voor de ouders

Komt dat zien! Komt dat zien! Meetjeslandse kermisaffiches

In 2018 startte de archiefdienst van Welzijnsband Meetjesland een samenwerking met COMEET om de historische archieven van het Meetjesland in kaart te brengen. Tijdens de werkbezoeken aan de archieven, bleek al snel dat elke gemeente prachtige kermisaffiches in de archieven bewaart. Maar liefst 700 exemplaren werden geregistreerd tijdens de archiefronde, sommige dateren zelfs uit de 19de eeuw.

Deze exemplaren inspireerden ons tot een heus Meetjeslands project om het publiek te laten kennismaken met deze erfgoedstukken. De reizende expo Komt dat zien! Komt dat zien! Meetjeslandse kermisaffiches was in 2021 te zien in elke gemeente.

Deze expo gemist? Bekijk alles digitaal op www.erfgoedbankmeetjesland.be/Gallery/360.

Laat je inspireren door enkele historische kermisaffiches...

AALTER
1911
KERMIS
PROGRAMMA:

ZONDAG 17 SEPTEMBER. MAANDAG 18 SEPTEMBER.
SCHIETING MET DEN HANDBOOG. GROOT CONCERT

DINSDAG & GROOTE WOENSDAG
300 VELOKOERSEN 300
FR. PRIJZEN.

A. Dinsdag 19 September. B. Woensdag 20 September

WOENSDAG 20 SEPTEMBER.
om 2½ ure s namiddage.
SCHIETING MET DEN HANDBOOG.
VOORUIT 400 FR. OP 7 HOOGVOGELS.

NAKERMIS
ZONDAG 24 SEPTEMBER
GROOT
CONCERT op de DORPSPLAATS.

VOLKSSPELEN IN DEN-NAMIDDAG.

PRACHTIG
FURWERF
om 1½ ure.

H. Soudan, A.M.G. Goeminne, Hip, De Smet.

1935 GEMEENTE ERTVELDE. 1935
ZOMERKERMIS
PROGRAMMA
ZONDAG 2 JUNI 1935
MUZIEKFEEST - FESTIVAL
Om 3 ure vorming van den Stoet in de Pastoriestraat - Opzicht der deelnemende Muziekmaatschappijen.

MAANDAG 3 JUNI 1935
VELOKOERS voor Begijnelingen
300 Fr. prijzen geschonken door het Gemeentebestuur.
Inschrijving bij We Wytmeck, Dorp - Vertrek om 4 ure - Aankomst op t Aardeken.

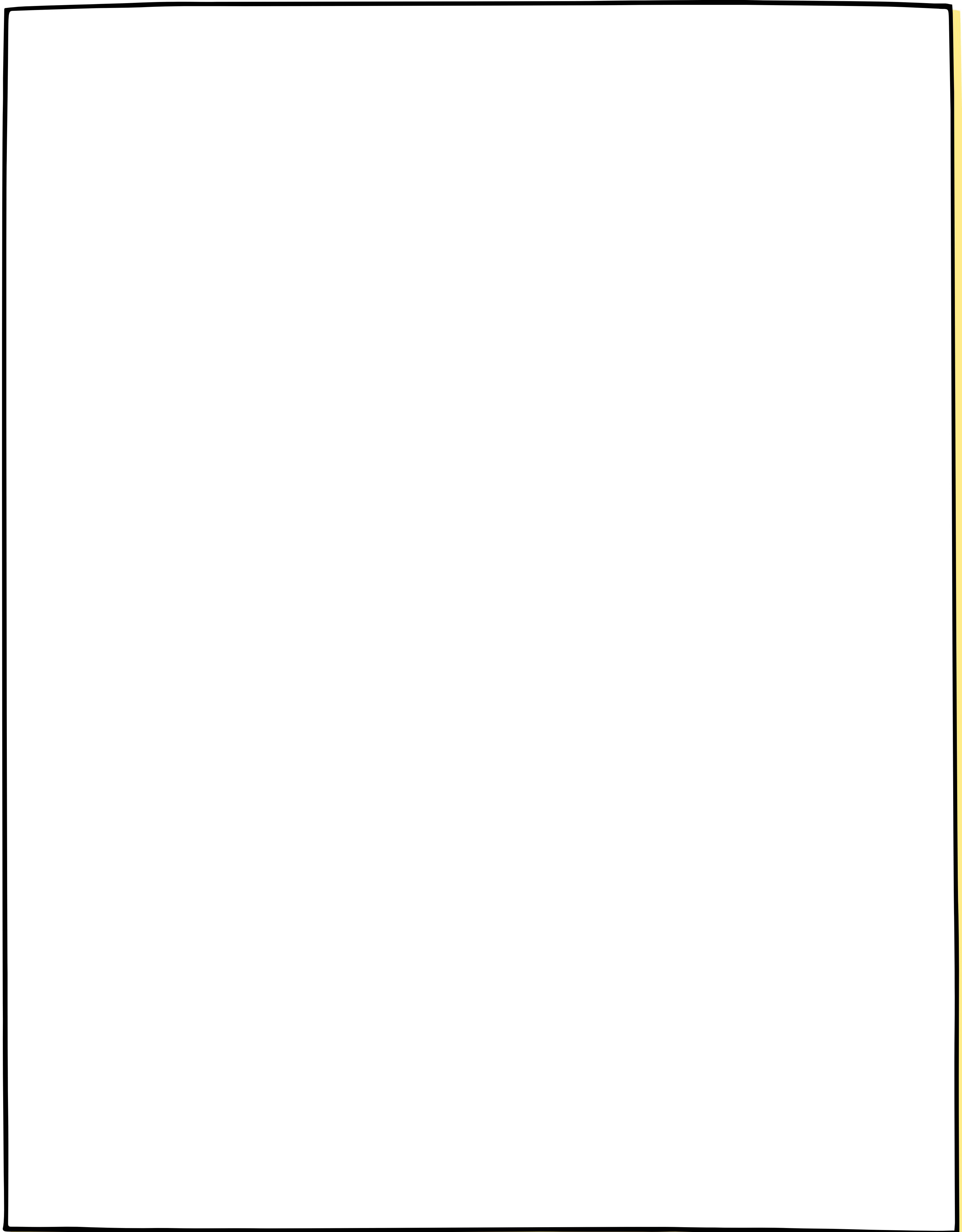
DINSDAG 4 JUNI 1935
OP DONDERDAG 11 JULI 1935 (GULDENSPORENFEEST)
Om 6 ure de Jaarlijkse gekende MONSTERSTAARKDOLING op het Dorp.
Om 8 ure SCHIETING op de liggende Wip bij Alfons Onderbeke.

A. Smits, B. Van de Voorde, Th. De Bae en Kim, Dierckx.

eeklo kermis

Zaterdag 19
Vrijdag 25
Zaterdag 26
Zaterdag 19

Teken hier de affiche van jouw eigen droomkermis!

ERFGOEDBANK:

FOTOSTRIP EN OUD VS. NIEUW

Yes, twee opdrachten deze keer! Voor de eerste opdracht mag je je eigen verhaal bedenken bij onze zelfgemaakte fotostrip. Voor de tweede opdracht gaan we je kennis van vroeger testen. Doe jij mee?

Fotostrip: verzin een verhaal of grappige tekstjes bij deze foto's

Titel:

Oud vs nieuw: Herken jij deze oude voorwerpen, beroepen en sporten?

1. Vervoersmiddel

2. Beroep

3. Verdwenen plek

4. Sport

5. Vervoersmiddel

6. Beroep

7. Verdwenen plek

8. Voorwerp

De oplossingen vind je op de volgende pagina.

Oplossingen en verhalen achter de foto's van het oud vs. nieuw-spel:

1. Melkkar

Herman De Wilde poseert op zijn melkkar tijdens zijn dagelijkse ronde. Naast hem zien we zijn hond, deze moest in dit geval de kar niet trekken aangezien we Herman op een fiets zien. Hij was wel aan de kar vastgemaakt en moest dus meelopen tijdens de ronde. Er werd nooit veel omgekeken naar melkboeren-honden, zij waren niet speciaal in die tijd, het ras of de grootte maakte niet veel uit. Zij waren ook geen sierhonden, maar echte werkhonden en velen hadden geen prettig leven. Vandaar ook de uitdrukking melkboerenhondenhaar: haar dat niet bijzonder was, geen krulletjes, geen bestemde kleur had, zo onopvallend was als de hond van de melkboer.

2. Klompenmaker

Achiel De Vriese en zijn zoon Kamiel, beiden klompenmakers, aan het werk op Lembeke-dorp in de jaren 1990, de huizen op de achtergrond links zijn ondertussen verdwenen. Het huis rechts staat er nog.

3. De Plaats in Knesselare

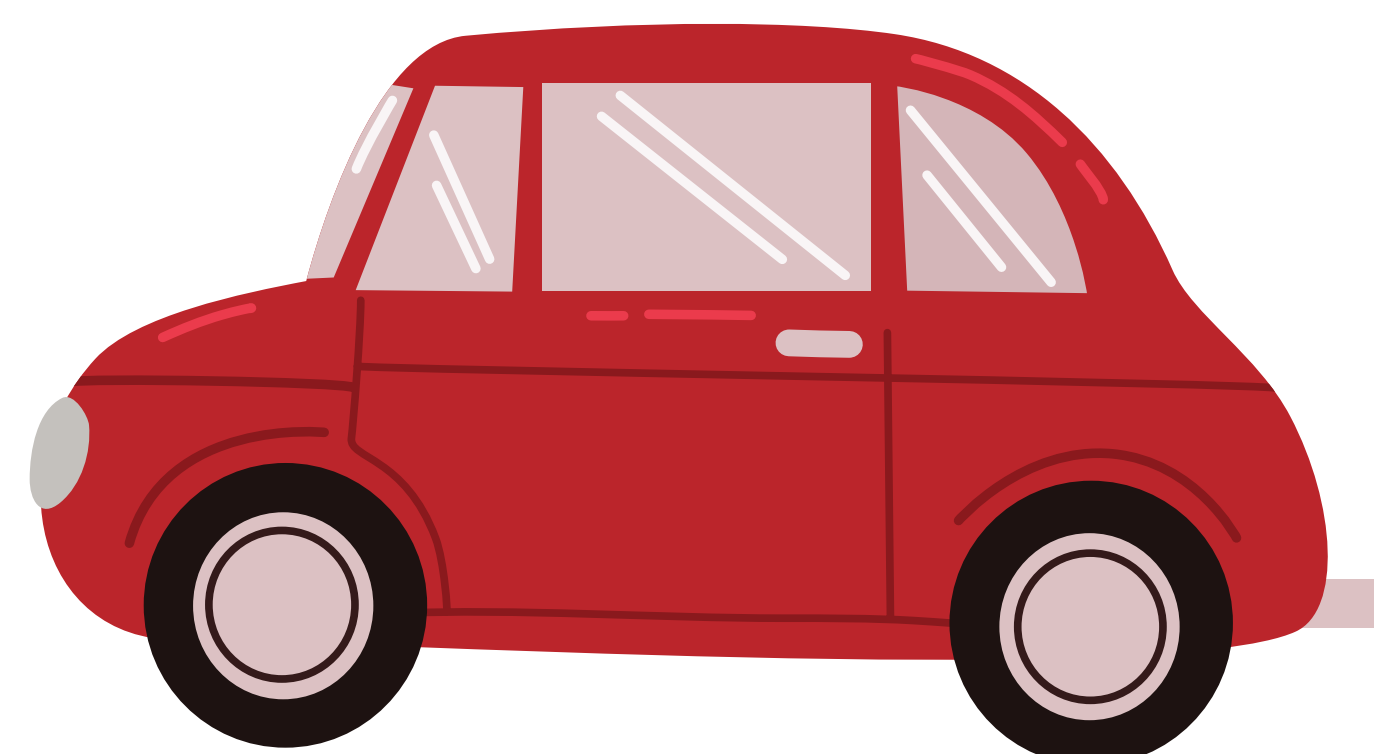
De dorpsplaats in Knesselare bestaat natuurlijk nog, maar de tramhalte en -sporen kan je er nu niet meer vinden.

4. Jaarlijkse Koningsschieting op 1 september in Lembeke

De parochieheilige van Lembeke was Sint-Egidius die elk jaar gevierd werd op 1 september en iedereen in Lembeke had die dag vrij. Elk jaar werd de Koningsschieting georganiseerd op het Dzilleken, Vaardeken, Lembeke..

5. Een auto

Foto van een auto met twee inzittenden voor Villa Oaklands in 1902. Wellicht gaat het hier om een van de eerste automobielen die in Eeklo te zien waren.

6. Haarsnijders

Enkele arbeiders poseren voor het atelier van Hermann Enke in Bassevelde, 1910. Tussen 1891 en 1910 opende de fabriekseigenaar niet minder dan 16 ateliers en bijhuizen in Meetjesland. Dit netwerk van hulpateliers diende als ondersteuning van de hoofdfabriek in Eeklo: men deed er enkel het voorbereidend werk (het kuisen en trekken van de vellen), de overige, meer gespecialiseerde bewerkingen gebeurden in de fabriek. De arbeiders die de vellen kuisen en trokken werden ook wel haarsnijders genoemd.

7. De Isabellahaven van Boekhoute

Een binnenvarend zeilschip in de verdwenen Isabellahaven van Boekhoute. De boot is een mosselzaadvisser vergezeld door een klein bootje dat de visser toeliet tot aan de ondiepe mosselbanken te kunnen varen.

3. Boterstempel

Een van ongeglazuurd aardewerken boterstempel, gebruikt ter versiering van de boter. Vermoedelijk van in de jaren 1940-1950.

Hé,

Misschien hebben je ouders of grootouders ook nog leuke, oude foto's liggen op zolder?

Weetje voor de ouders

Erfgoedbank Meetjesland

Erfgoedbank Meetjesland brengt het erfgoed van onze regio in beeld. Via foto's, films en verhalen brengen de Meetjeslandse musea, verenigingen en inwoners het verleden naar jouw huiskamer. Op de erfgoedbank kan je dit Meetjeslandse erfgoed in al zijn facetten bekijken, bijdragen tot de kennis over de geschiedenis van deze streek, of gewoon genieten van het mooie erfgoed dat deze regio rijk is. Surf naar www.erfgoedbankmeetjesland.be of volg [@memorabelmeetjesland](https://www.instagram.com/memorabelmeetjesland) op Instagram voor meer foto's en verhalen.

LOSSE TONGEN

MET MEETJESKLAP EN STROATLUUEBERS

Vraag je grootouders om je te vertellen over hun jeugd en het leven van toen, of oefen samen met hen je Meetjeslands dialect. Met deze vragen en tips krijg je zeker hun tongen los: in de tuin of op een terrasje, of kletsend aan de telefoon met elkaar!

Het grote Grootouder-interview

Enkele vragen ter inspiratie:

- Wanneer en waar ben jij geboren?
- Wie waren je ouders en grootouders? (van jouw oma en opa)
- Welk beroep oefenden zij uit?
- Waar speelde je het liefst mee als kind?
- Hadden jullie een radio of televisie?
- Hadden jullie een auto?
- Hoe zag het huis waarin je opgroeide eruit?
- Ging je graag naar school?
- Welke juffrouw of meester herinner je je nog en waarom?
- Hoe werd je op school gestraft als je iets fout deed? En werd jij weleens gestraft?
- Gingen jullie soms op schoolreis? Hoe? En naar waar?
- Moest je jouw mama of papa vaak helpen met het huishouden? Wat moest je dan doen?
- Wat was je eerste werk? Waar en wanneer was dat?
- Ben jij of opa/oma ooit naar het leger moeten gaan?
- Wat was de eerste reis die je ooit maakte? Gingen jullie vaak op reis naar het buitenland?
- Heb je nog oude foto's van toen, die je mij eens wil tonen?
- ...

Weetje voor de ouders

Meetjesklap

In het kader van het project 'Meetjesklap. Bewaar de verhalen uit het Meetjesland' registreerden medewerkers van het Regionaal Erfgoedconsulentschap Meetjesland van de Provincie Oost-Vlaanderen in 2003 getuigenissen, grote verhalen of kleine geschiedenissen, over het rijke culturele erfgoed van het Meetjesland. Deze verhalenverzameling trok vanaf 2003 als reizende tentoonstelling in de vorm van luisterbanken of 'Meetjesklapbanken' rond in de regio en kan je vandaag nog steeds beluisteren op www.erfgoedbankmeetjesland.be/gallery/355.

Stroatluëbers, verstoan wulle mekoar?

In 2014 stemden maar liefst 4086 Meetjeslanders op hun favoriete dialectwoord uit de streek. Wij zijn benieuwd: welke woorden ken jij al?

- We verstoan mekoar in 't Meetjesland
- 't Schuunste Woord van 't Meetjesland werd 'Verdestelewieren' (kapot maken)
- Dei (zever)
- Schaoverdijnn (schaatsen)
- Djakkeleuren (ravotten)
- Erlewoase (chaos)
- Tsjeut (varken)
- Toatjespap (aardappelen in karnemelk)
- Goedsemoeds (opzettelijk)
- Aoktepu (kikker)
- Redekuul (boodschappentas/netzak)
- Scherlewiep/scherlewiet (wijdbeens)
- Flok hout (kurk)
- Mennegat (oprit van een wei)
- Hemellawerke (leeuwerik)
- Laweitmoakers (lawaaimakers)
- Stroatluuëbers (straatlopers)
- ...

Weetje voor de ouders

Stroatluuëbers, we verstoan mekoar in 't Meetjesland

Taal, en bij uitbreiding dialect, verbindt ons allemaal. Toch is er een groot verschil tussen hoe de jongere en de oudere generatie spreekt met mekoar. In Stroatluuëbers (2014-2015) gingen jongeren en ouderen samen aan de slag met het dialecterfgoed uit hun streek of dorp. Het project Stroatluuëbers wou een brug slaan tussen die twee generaties. Door deze brede samenwerking verlegden zowel jongeren als ouderen hun grenzen en ontstond er cultuurparticipatie die de generaties overschreed.

RELIGIEUS ERFGOED

MEMORY

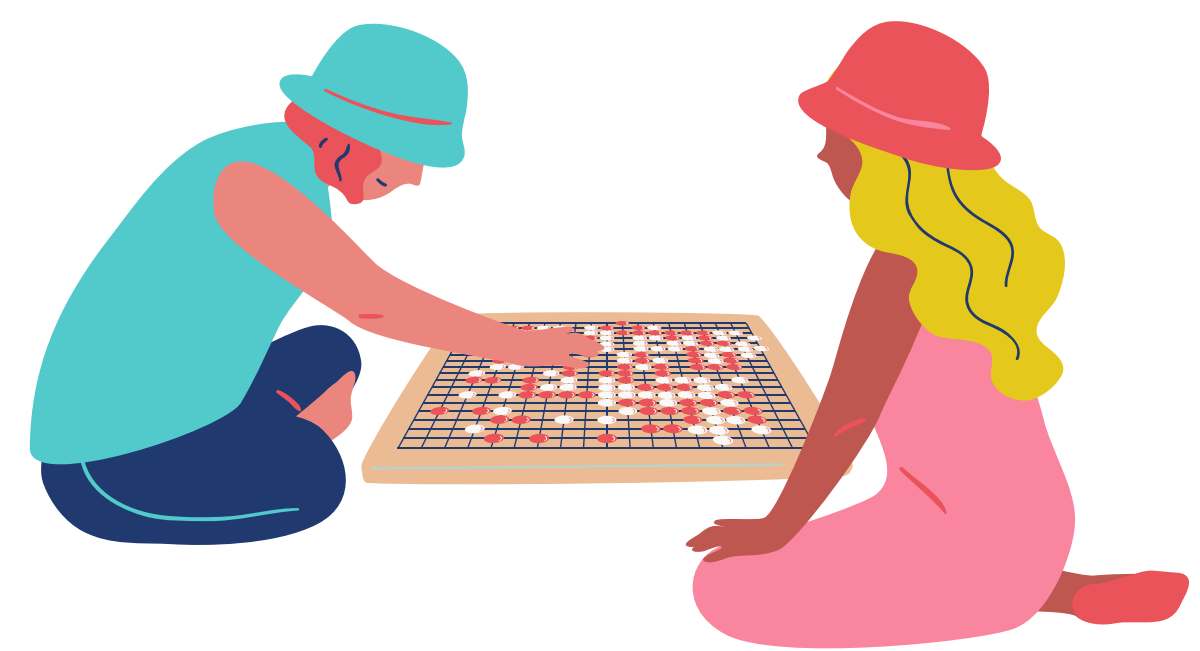
Een bekende vorm van erfgoed is ongetwijfeld het religieus erfgoed, erfgoed dat verbonden is aan een kerk, klooster of gebedshuis. Elk dorp in België heeft wel een kerktoren die je al van ver kan spotten.

Deze kerkgebouwen zijn vaak eeuwenoud en worden onroerend erfgoed genoemd, omdat je ze niet kan verplaatsen. Wat velen echter niet weten is dat ook heel wat van de voorwerpen in de kerk ook erfgoed zijn; zij worden roerend erfgoed genoemd (want je kan ze wel verplaatsen).

Om je een idee van wat dit religieus erfgoed nu precies kan zijn, maakten wij een memory-spel met zowel roerende als onroerende erfgoedobjecten.

Hoe speel je memory?

Knip de kaartjes uit met behulp van de zwarte lijnen. Plak ze op een stuk karton of stevig papier met een effen achterkant, zodat ze niet kreuken en je ze niet kan herkennen. Leg ze nu in rijtjes en met de foto naar onder op tafel.

Elke speler mag om de beurt 2 kaartjes omdraaien. Bedoeling is om twee dezelfde kaartjes te vinden. Is je dat gelukt? Dan mag je de kaartjes op jouw stapel leggen en mag je nog eens spelen.

Weetje voor de ouders

Nacht van de Meetjeslandse Kerken

In 2017 sloegen COMEET/Erfgoedcel Meetjesland en Provincie Oost-Vlaanderen de handen in elkaar om tien kerkraden in het Meetjesland te helpen met de opmaak van hun kerkinventaris, wat belangrijk is voor het bewaren van het aanwezige erfgoed. Om het mooie werk van de vrijwilligers en de dagelijkse zorg van de kerkfabrieken voor hun patrimonium in de kijker te zetten, initieerden ze een slotmoment voor dit project: de Nacht van de Meetjeslandse Kerken.

De kerkfabrieken uit de streek werden gevraagd om hun deuren open te zetten voor deze nocturne, waarvoor ze het programma naar believen konden invullen.

Om de drie jaar organiseren we Nacht van de Meetjeslandse kerken.

Knip de kaartjes uit volgens de zwarte lijnen. Je hebt elke afbeelding 2x nodig.

Kerk van Bassevelde

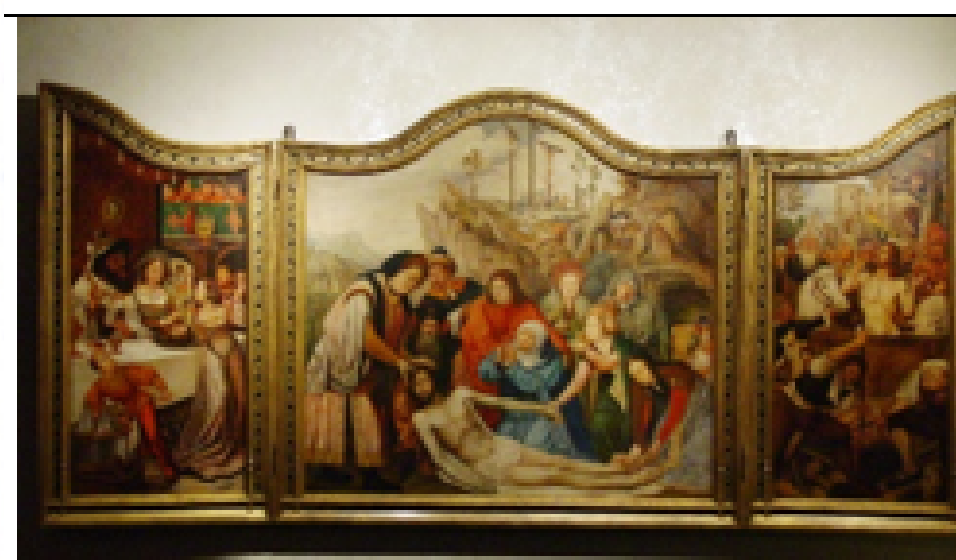
Kerk van Bassevelde

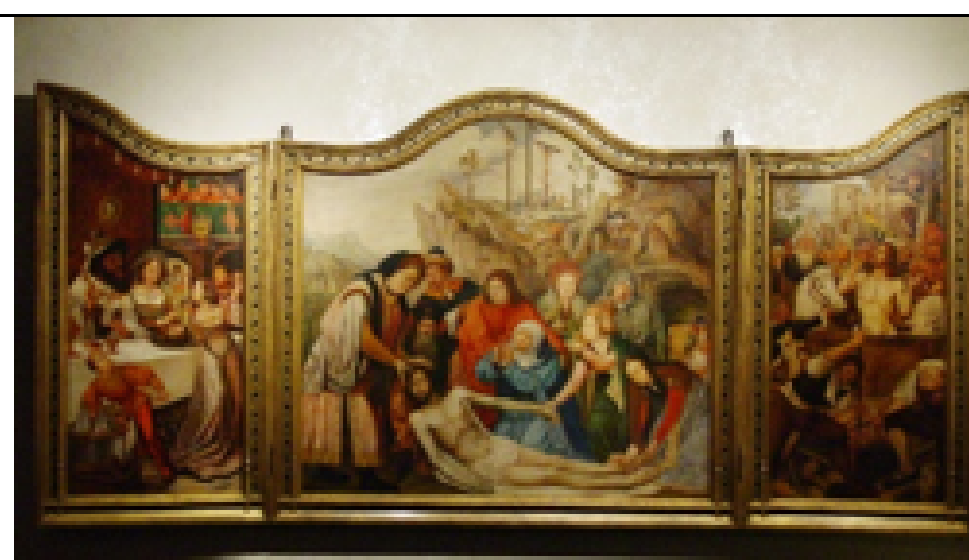
Stoepekapel in Ertvelde

Stoepekapel in Ertvelde

Een triptiek

Een triptiek

Het orgel

Het orgel

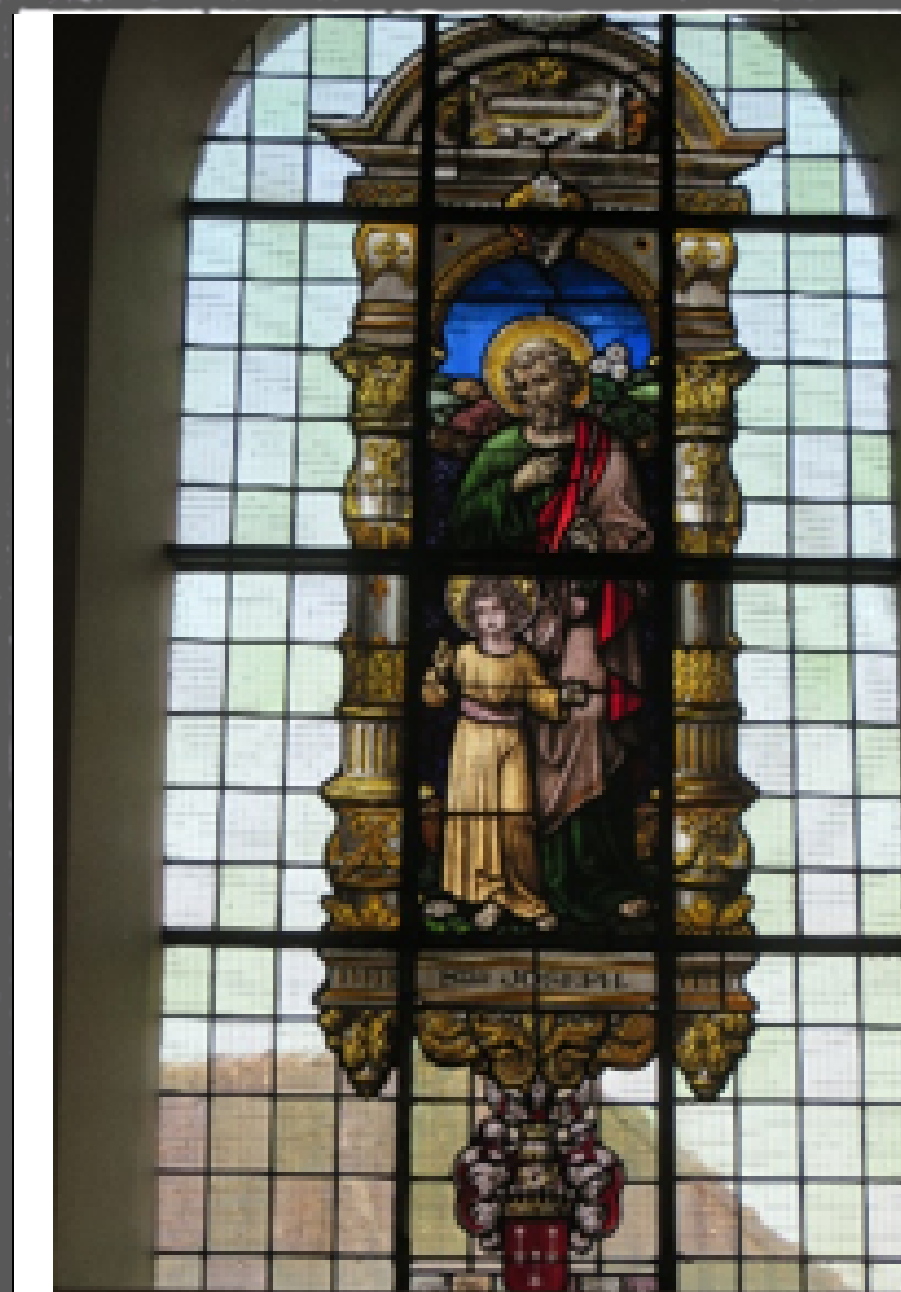
Kerk van Zelzate

©Wikimedia Commons – LimoWreck

Kerk van Zelzate

©Wikimedia Commons – LimoWreck

Glas-in-lood raam

Glas-in-lood raam

Kerk van Knesselare

Kerk van Knesselare

Kerk van Sint-Jan-in-Eremo

Kerk van Sint-Jan-in-Eremo

Altaar met rechts de preekstoel

Altaar met rechts de preekstoel

Biechtstoel

Biechtstoel

Missaal

Missaal

Kazuifel

Kazuifel

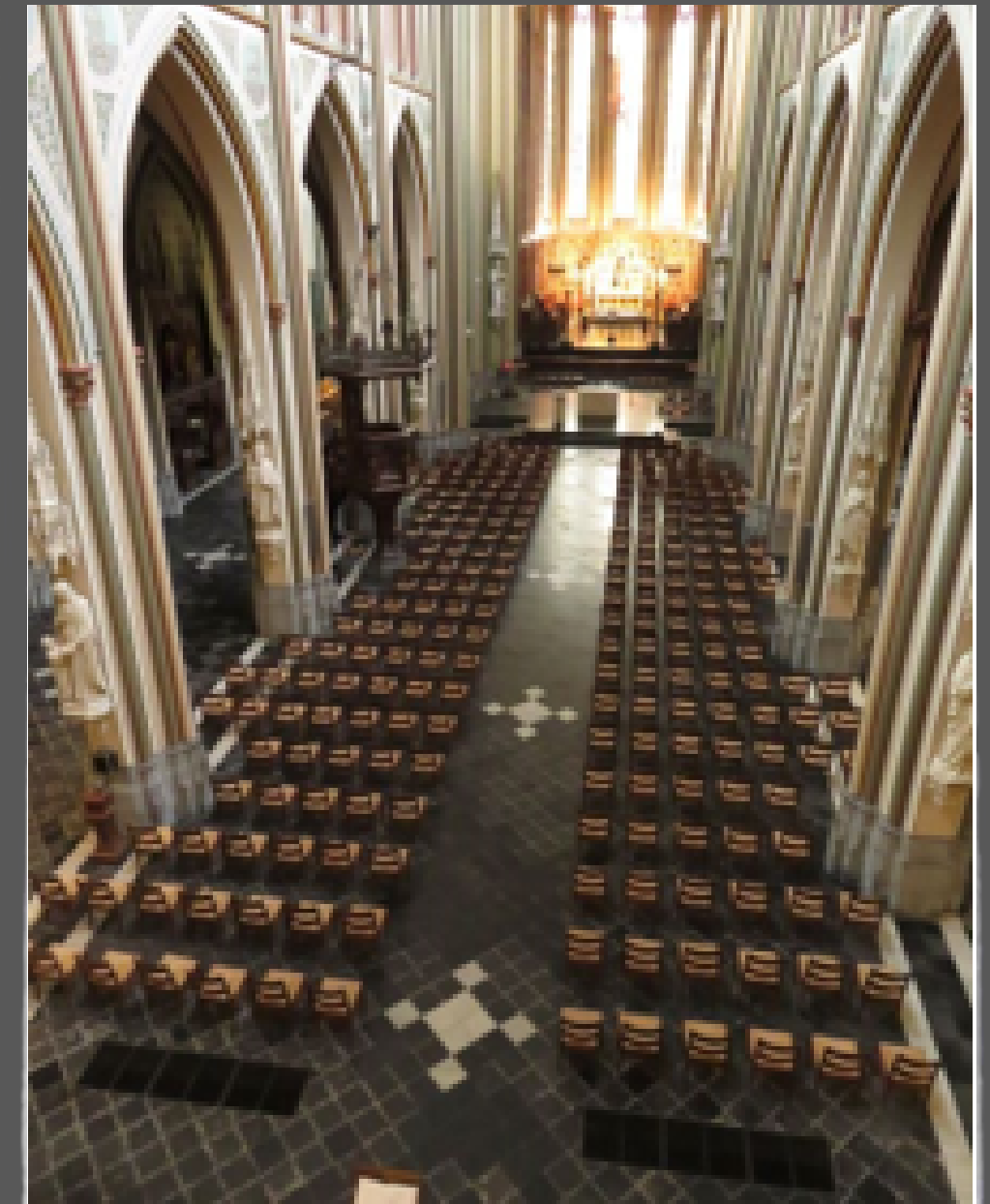
Doopvont

Doopvont

Middenschip met altaar
achteraan

Middenschip met altaar
achteraan

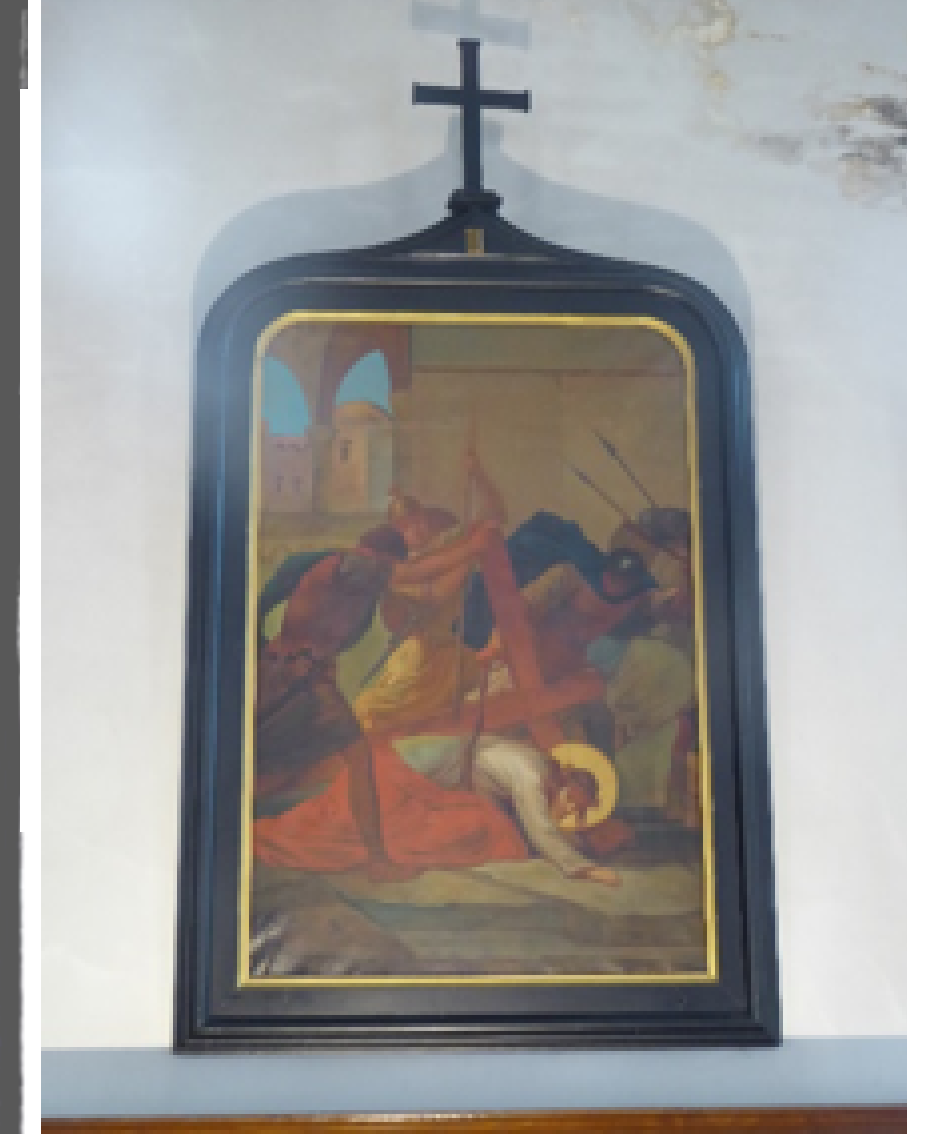
Kerkklok

Kerkklok

Eén van de 14
afbeeldingen die de
Kruisweg uitbeelden

Eén van de 14
afbeeldingen die de
Kruisweg uitbeelden

Aspersorium of
Wijwatervat

Aspersorium of
Wijwatervat

Tabernakel

Tabernakel

Kerk van Oosteeklo

@Wikimedia Commons – LimoWreck

Kerk van Oosteeklo

@Wikimedia Commons – LimoWreck

Kerk van Zomergem

@Wikimedia Commons – Trougnouf

Kerk van Zomergem

@Wikimedia Commons – Trougnouf

Altaargong

Altaargong

Communiebanc

Communiebanc

Miskel

Miskel

Monstrans

Monstrans

Kerk van Kaprijke

© Wikimedia Commons – Paul Hermans

Kerk van Kaprijke

© Wikimedia Commons – Paul Hermans

Kerk van Wachtebeke

© Wikimedia Commons – LimoWreck

Kerk van Wachtebeke

© Wikimedia Commons – LimoWreck

KOOKTIJD!

WAT SCHAFT DE (ERFGOED)POT VANDAAG?

Na al dat spelen moet er natuurlijk ook gegeten worden, en ook dat kan in erfgoedthema! Er zijn heel wat gerechten die je papa of mama van hun ouders (en die op hun beurt van hún ouders) geleerd hebben.

Zo'n recepten, die van generatie op generatie doorgegeven worden, zijn soms heel typisch voor de eigen streek. Ook in het Meetjesland hebben we zulke traditionele gerechten. Dit is er één van. Welke kennen jullie nog?

Smullen met Jan-in-de-Zak

of zijn variant: Kneutels

Weetje voor de ouders

Academie van de Smaak en het Culinair Genootschap Meetjesland
Academie van de Smaak is een project dat sinds 2017 in de Bibliotheek van Eeklo loopt, in samenwerking met Stad Eeklo, COMEET en andere partners. Binnen dit project organiseert het genootschap workshops koken – vaak met een link naar Meetjeslandse 'eigen kweek', beheren ze De Gastronomische bibliotheek met (oude) kookboeken en tijdschriften, nemen ze deel aan de Week van de Smaak en organiseren ze lezingen. Kortom de Academie van de Smaak draagt zorg voor de (Meetjeslandse) culinaire geschiedenis. Je kan een digitaal voorsmaakje bekijken via deze link: <https://www.erfgoedbankmeetjesland.be/Detail/collections/CGM>.

Naam recept: Jan-in-de-Zak

Ingrediënten

voor Jan-in-de-Zak

40 gr. gist, 600 gr. bloem, 1 tas lauwe melk, 3 gr. zout, 100 gr. rozijnen of succade, 2 eieren

voor de bijhorende saus

een halve liter melk en 75 gr. boter

Bereidingswijze

De eieren loskloppen, melk toevoegen, bloem bijstrooien evenals de rozijnen en het snuifje zout. Dit alles goed mengen. De gist breken in lauwe melk en ook onderwerken.

Alles even kneden op de tafel tot een gladde deeg. Dit deeg op een handdoek in een bolronde kom laten rijzen tot het dubbele. Ondertussen water aan de kook brengen in een ruime kookpan en het deeg in de handdoek in de kookpan leggen en minstens 1 uur matig laten koken. De handdoek met deeg uit de pan halen en op een vergiet leggen, ontdoen van de handdoek. Opdienen op een schotel en in dikke plakken snijden.

Voor de saus: melk opwarmen met de boter

presentatie, serveren

Een dikke plak deeg op het bord leggen, overgieten met de saus en bestrooien met donkere kandijnsuiker. Als drank serveren we koffie of een wit biertje

Bijzonderheden

Een variant van dit recept is kneutels.

Wie kneutels wil, kan van het gerezen deeg een eetlepel afnemen en daarmee ronde bolletjes maken en koken; kooktijd is dan slechts 10 minuutjes. Het kookvocht bij de kneutels is veelal melk en ze kunnen geserveerd worden met een dunne vanillesaus of zelfs met chocoladepudding.

Geografisch trefwoord Meetjesland – Maldegem (Adegem)

Bronvermelding

- **Mondelinge bron:**

- **Datum opname recept: een recept van de mama van Gaby Bruyninckx**
- **Opname bij: de moeder van Gaby Bruyninck**
- **Opname door: Gaby Bruyninckx**

VOLKSSPELEN

Wat is jouw favoriete speelgoed? Een toeterende vrachtwagen, playstation of lichtgevende pop? Allemaal tof, maar wist je al dat je oma en opa zo'n speelgoed op batterijen (nog) niet hadden?

Wij verklappen je wat voor spelletjes zij dan wel speelden. En tonen je er twee, die je zelf ook gemakkelijk kan spelen met spullen in huis!

Spelletjes van vroeger

Er zijn heel wat spelletjes van vroeger die superleuk zijn om te doen! Deze bekende voorbeelden ken je misschien al:

- Hinkelen
- Touwtrekken
- Sjoelen
- Knikkeren
- Kegelen/bowlen
- Steltlopen
- Vogelpik
- Petanque
- Kaarten
- Diabolo
- ...

Typisch voor de streek:
KRULBOLLEN

Maar heb je ook al gehoord van deze?

- Trou Madame
- Hoefijzerwerpen
- Blikwerpen
- Tonspel
- Klimbak
- Mannetjesspel
- Hamertjesspel
- Rekker-trekkerspel
- Stopschieten
- Ringwerpen
- Knikkerstraat
- Loopklossen
- Toptafel
- Schijschieten
- Eggeschieten
- Pietjesbak
- Ballo Smitto
- Shove Ha'Penny
- Klootschieten
- Pittenzak werpen
- Gaaibollen
- Pierbollen
- Schuiftafel
- ...

Ken je ze niet? Vraag het aan je (groot)ouders/broer/zus of zoek het op!

Voor veel van deze volksspelen heb je een speciale houten bak of vorm nodig. Deze zou je wel kunnen kopen of zelf timmeren, maar wij zorgen ook voor twee versies die je gemakkelijk met huishoudspullen kan namaken!

Vogelpik met ballonnen

Blaas een 20-tal ballonnen op, knoop ze dicht en plak ze (naast en onder elkaar) met plakband tegen een karton. Hang dit karton op of zet hem schuin tegen de muur. Gebruik nu vogelpik-pijltjes of brochettestokken om naar de ballonnen te werpen en ze zo kapot te prikken.

Voor de kleinsten: Gebruik een kleine bal om tegen de ballonnen te gooien. Heb je hem geraakt? Dan mag je prikken!

Voor de groteren: Schrijf met een stift punten op de ballonnen. Wie heeft heeft op het einde de hoogste score?

Pittenzak werpen met wasmanden

Zet een of meerdere wasmanden/emmers/kommen/bekers/... op de grond en werp een pittenzak of bal in de (juiste) mand.

Geen pittenzak in huis? Neem een propere sok, doe daar enkele lepels droge rijst in en knoop of naai hem vervolgens toe.

Voor de kleinsten: Plak kleuren op de mand. Probeer de bal in de mand met de juiste kleur te gooien.

Voor de grootsten:

Werk met punten. Scoor zo snel mogelijk 25 punten. Maar let op: ga je per ongelijk over de 25 omdat je verkeerd gooide, dan moet je terug van nul beginnen.

Weetje voor de ouders

Educatieve koffers en de uitleendienst

Met de educatieve koffers van Erfgoedcel Meetjesland kan je jouw klas of doelgroep spelenderwijs laten kennismaken met erfgoedthema's. Je kan deze kant-en-klare koffers gratis uitlenen. Eén van die koffers werd in samenwerking met de KVVV Eeklo gemaakt en gaat over spelletjes en vrijetijdsbeleving van vroeger. We hebben ook nog heel wat andere leuke koffers, zoals Waarschootstof, Tobias en de Meetjesrace, Levenswandeling, Boer zoekt ERFgoed, enzovoort.

Daarnaast kan je ook heel wat digitaal materiaal (zoals scanners, foto- en videomateriaal) uitlenen om erfgoed te digitaliseren.

Meer info vind je op <https://comeet.be/wat-we-doen/ondersteuning-comeet/uitleendienst/>.

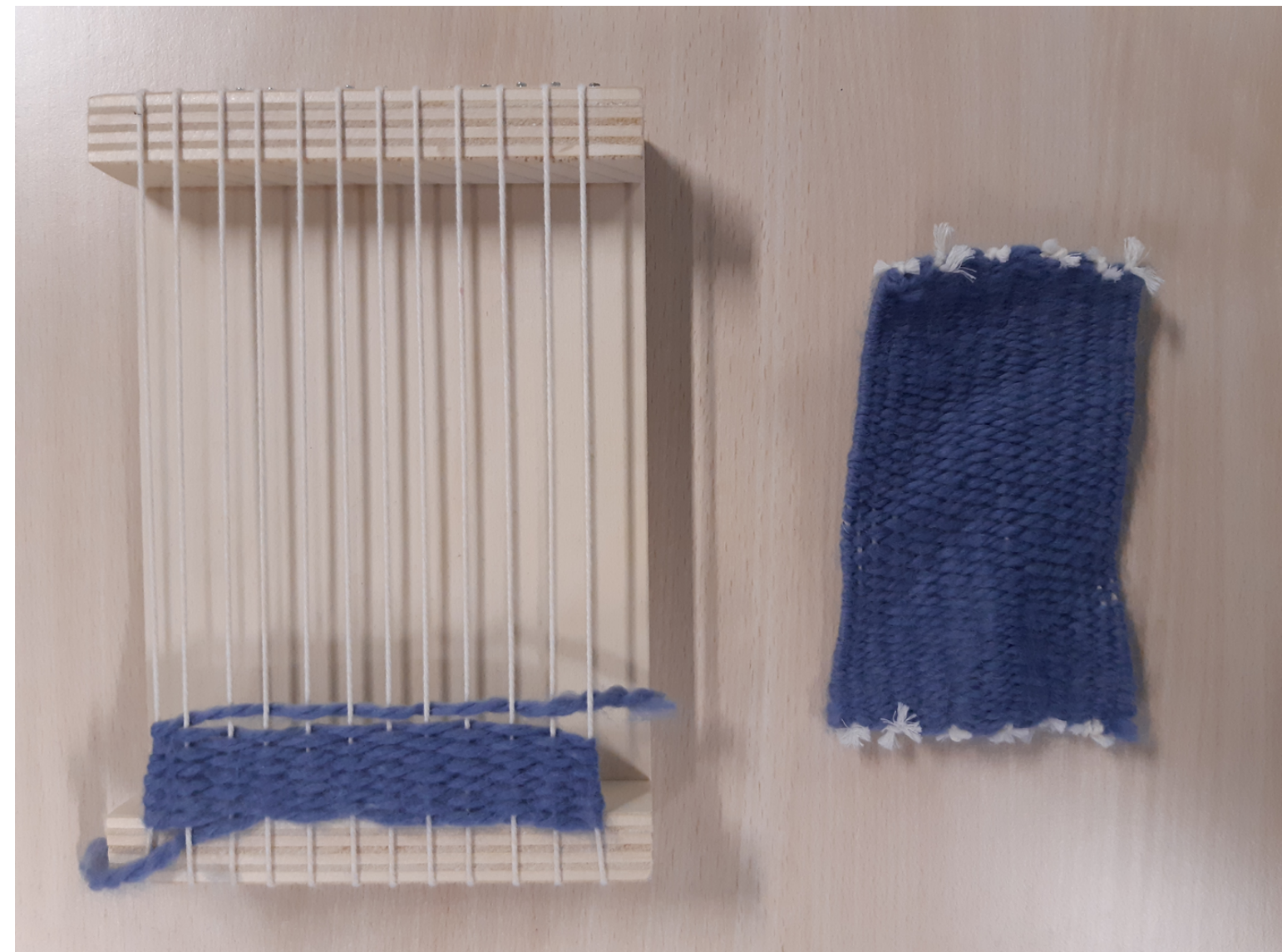

EN NOG VEEL MEER...

Maak je eigen reuzenhoofd
van papier maché
<https://comeet.be/inzichten-en-praktijken/handleiding-reuzenhoofd/>

Leer weven
op een zelfgemaakt weefgetouw

Uit
in het Meetjesland

of vind leuke activiteitentips rond
cultuur en erfgoed, voor de hele
familie!

Ontdek dit en nog veel meer op

www.comeet.be

COLOFON

De Doebundel Erfgoed is een initiatief van Erfgoedcel Meetjesland en COMEET, Cultuuroverleg Meetjesland.

Met beeldmateriaal van Erfgoedbank Meetjesland en COMEET.

COMEET

COMEET werkt met en voor de Meetjeslandse steden en gemeenten Aalter, Assenede, Eeklo, Evergem, Kaprijke, Lievegem, Sint-Laureins, Wachtebeke en Zelzate.